

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Zuzany Břízové a Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **Mgr. S. F.**, zastoupená Mgr. Tomášem Hrstkou, advokátem se sídlem Teplého 2786, 530 02 Pardubice proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 7. 2016, čj. MPSV- 2016/147930-919, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 4. 2019, čj. 4 Ad 27/2016-107,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Tomáši Hrstkovi, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **1 300 Kč**, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Průběh dosavadního řízení

[1] Rozhodnutím žalované ze dne 14. 7. 2016, č. j.: MPSV-2016/147930-919 bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce ČR – Krajské pobočky v Pardubicích (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 31. 5. 2016, č. j.: 10487/2016/CTR, jímž nebyla žalobkyni přiznána dávka pomoci v hmotné nouzi - doplatek na bydlení. Proti tomuto rozhodnutí se žalobkyně bránila žalobou, kterou Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 26. 4. 2019, čj. 4 Ad 27/2016-107 zamítl. V odůvodnění městský soud uvedl, že orgán prvního stupně postupoval při určení obvyklé ceny nájemného v souladu se zákonem a na základě dostatečných podkladů. Vycházel z osmi srovnatelných nájemných oproti požadovaným třem a cenovou mapu použil pouze

jako podpůrný podklad. Zjištěná výše obvyklého nájemného nebyla v rozporu s reálným stavem a žalovaný závěr správního orgánu prvního stupně aproboval. Důvodnou soud neshledal ani námitku neodůvodnění odklonu od dosavadního názoru a porušení základních zásad práva sociálního zabezpečení. Městský soud dospěl k závěru, že v napadeném rozhodnutí bylo dostatečně vysvětleno, jak, proč a na jakém zákonném podkladě správní orgány postupovaly. Žalovaný náležitě vysvětlil svůj současný postup a v řízení bylo šetřeno všech zákonných ustanovení.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

[2] Proti rozhodnutí městského soudu podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s.ř.s. Stěžovatelka namítá, že jí nebyl přiznán doplatek na bydlení z důvodu, že správní orgán prvního stupně nesprávně určil výši nájemného v daném místě obvyklou, jež je potřebná pro zjištění částky odůvodněných nákladů na bydlení. Městský soud se nezabýval tím, zda jsou podklady uvedené ve spise relevantní a použitelné v konkrétním případě. Evidenční listy nájemného použité správním orgánem prvního stupně se vztahují k bytům v lokalitě Borek, která je prakticky vyloučenou lokalitou mimo centrum města Česká Třebová. Byty v ulici Semanínská se nacházejí v bývalých kasárenských objektech, řadu let nerekonstruovaných. Stěžovatelka naproti tomu žije ve zděném bytovém domě poblíž centra, jenž je plně vybavený a energeticky nenáročný. Správní orgány ani městský soud nezohlednily excesivní nízkost výše nájemného v lokalitě Borek, přitom 65 Kč/m² je evidentně částka, která nemohla být v roce 2016 považována za běžnou ve městě o velikosti České Třebové. Pouhým náhledem na výši nájemného zveřejňovanou v inzerátech realitních kanceláří lze zjistit, že se běžné nájemné pohybuje v současné době okolo 175 Kč/m².

[3] Stěžovatelka dále namítla, že postup při zjišťování výše obvyklého nájemného nebyl v souladu se závaznými předpisy, správní orgán prvního stupně nevyhodnotil náležitě parametry srovnatelnosti referenčních nájemných a vyšel z cenové mapy, která neměla být použita. Dle stěžovatelky měl správní orgán prvního stupně postupovat dle nařízení vlády č. 453/2013 Sb., o stanovení podrobností a postupu pro zjištění srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě (dále jen „nařízení vlády“). Měl tak dle § 3 nařízení vlády buď využít posudku znalce, nebo informací o srovnatelných nájemných. V případě získávání informací o srovnatelném nájemném je třeba zohlednit požadavky srovnatelnosti, které vyplývají z příloh č. 1 a 2 nařízení. To však správní orgány neučinily, neboť jinak by nemohly srovnávat evidenční listy nájemného z lokality Borek s případem stěžovatelky. Nájemci navíc platí za další služby, které jsou už v případě stěžovatelky obsaženy v jejím nájmu (příspěvek na správu domu, kominické služby, poplatky za vybavení bytu apod.). S těmito okolnostmi se správní orgány ani městský soud nevypořádaly. Navíc vycházely z internetové cenové mapy, která se od nabytí účinnosti nařízení již uživat nemá. Není jisté, zda obsahuje aktuální údaje a kým byla zpracována.

[4] V další námitce stěžovatelka uvádí, že postup správních orgánů v dané věci absolutně neodpovídal základním zásadám činnosti správních orgánů a základním principům právního odvětví – práva sociálního zabezpečení. S touto argumentací se městský soud nijak nevypořádal a věc posoudil mechanicky, bez zohlednění okolností relevantních pro zákonné rozhodnutí.

pokračování

[5] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Stěžovatelka v kasační stížnosti vymezila tři okruhy kasačních námitek. První z nich se týká toho, že při určení obvyklého nájemného vycházely správní orgány z podkladů, které nebyly pro případ stěžovatelky relevantní. Druhý okruh námitek spočívá v tom, zda postup správních orgánů při zjišťování obvyklého nájemného byl v souladu s právními předpisy, zda byly hodnoceny srovnatelné nájemné dle kritérií uvedených v příloze č. 1 a 2 nařízení vlády a zda mohly být použity internetové cenové mapy. Třetí okruh námitek se týká postupu správních orgánů v rozporu se základními zásadami práva sociálního zabezpečení a mechanického posouzení této námitky městským soudem.

[8] Prvním a zčásti i druhým okruhem námitek se však Nejvyšší správní soud zabývat nemohl, protože tyto kasační námitky jsou nepřipustné (§ 104 odst. 4 s.ř.s.). Stěžovatelka totiž neuplatnila zde vznesené důvody v řízení před městským soudem, ač tak učinit mohla.

[9] V žalobě zazněly zčásti pouze argumenty uvedené ve druhém okruhu námitek. Stěžovatelka tvrdila, že správní orgán prvního stupně vyšel jen z vágních informací pocházejících z internetových map nájemného, a tento postup odmítala. Navrhovala provedení znaleckého posudku, případně prokazatelné doložení tří srovnatelných nájemních smluv, přičemž konstatovala, že správní orgány v rozhodnutí sice uváděly, že „*vyšší nájemného v místě obvyklou potvrzuje též porovnání nájemného ve stejné lokalitě a u přibližně stejných bytů*“, ale takový popis je nedostatečný a rozhodnutí správních orgánů nepřezkoumatelné. Z toho, že došly k částce 65 Kč/m², jež je i částkou uvedenou v internetových mapách, dovozovala, že k žádnému srovnání nájemného nedošlo. Přestože součástí správního spisu bylo i osm evidenčních listů nájemného (z nichž jsou patrné adresy bytů, jejich výměry i další služby, které jsou s bydlením hrazeny), a stěžovatelka měla možnost se se spisovou dokumentací seznámit (viz protokol správního orgánu prvního stupně ze dne 25. 5. 2016), v žalobě pouze zpochybňovala, že ke srovnání nájemných došlo, a nenamítala, že byly použity evidenční listy bytů, které jsou s bytem žalobkyně nesrovnatelné, že se jednalo o evidenční listy nájemného pouze z tzv. vyloučené lokality, ani že v nájemném nejsou zahrnuty služby, které již v jejím nájemném zahrnuty jsou. Tyto námitky uplatnila až v kasační stížnosti, a to jednak v prvním okruhu kasačních námitek a zčásti i ve druhém okruhu kasačních námitek.

[10] Z druhého okruhu kasačních námitek je tak přípustná pouze otázka, zda postupoval správní orgán prvního stupně při zjišťování obvyklého nájemného v souladu s právními předpisy, a to včetně otázky možného použití internetových cenových map Asociace realitních kanceláří.

[11] Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi stanoví, jaké náklady se započítávají do odůvodněných nákladů na bydlení. Podle § 34 písm. a) tohoto zákona se do odůvodněných nákladů na bydlení započítává nájemné, jímž se rozumí nájemné hrazené v nájemních bytech, a to až do výše, která je v místě obvyklá. Z tohoto ustanovení tak vyplývá, že nájemné započítávané do odůvodněných nákladů na bydlení je omezeno výší v místě obvyklého nájemného.

[12] Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelkou potud, pokud uváděla, že s ohledem na absenci zákonného výkladu pojmu *nájemné v místě obvyklé*, bylo na místě postupovat dle nařízení vlády, které pro právní vztahy stanovené nájemní smlouvou určuje postup pro zjištění srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě. Přestože se na první pohled jedná o pojmy odlišné, jsou tyto pojmy srovnatelné a úprava v nařízení vlády je pro zákon o pomoci v hmotné nouzi použitelná. To ostatně vyplývá i z ustanovení § 7 nařízení vlády, které stanoví, že pro účely stanovení nároku a výše dávek podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, se ustanovení § 4, 5 a 6 nepoužijí. Toto ustanovení mimo jiné vylučuje použití příloh č. 1 a 2 pro oblast stanovení nároků a výše dávek. Se stěžovatelkou se tak nelze ztotožnit v tom, že by správní orgány při zjišťování obvyklé výše nájemného byly povinny zohlednit požadavky srovnatelnosti vyplývající právě z těchto příloh.

[13] Podle § 3 odst. 1 téhož nařízení, *ke zjištění srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě se pro konkrétní byt použijí následující způsoby a) porovnání posudku znalce o výši obvyklého nájemného, která je pro konkrétní byt považována za srovnatelné nájemné obvyklé v daném místě, b) stanovení na základě prokazatelného doložení výše nejméně 3 srovnatelných nájemných.*

[14] Z obsahu správního spisu vyplývá, že správní orgán prvního stupně provedl porovnání výše nájemného u 8 nájemních smluv k bytům srovnatelné velikosti, nacházejícím se v České Třebové. Řádně odůvodnil výši obvyklého nájemného, ke kterému dospěl, a následně ve prospěch stěžovatelky tuto výši směrem nahoru zaokrouhlil. Postupoval tedy v souladu s výše uvedeným ustanovením. Námitka stěžovatelky, že se nejednalo o srovnatelné byty (vyloučená lokalita, nezahrnutí všech služeb do nájemného), je, jak uvedeno výše, nepřipustná. Správnímu orgánu nelze vytýkat, že ve věci nevyhotovil znalecký posudek, neboť takový postup by byl nevhodný a neúměrně by prodlužoval řízení. Postup správního orgánu prvního stupně vyplýval z odůvodnění rozhodnutí, kde přímo odkázal na evidenční listy nájemného, které pro určení nájemného obvyklého v místě použil, a současně odkázal na to, že jsou součástí správního spisu. Pokud pak v rámci ověření správnosti zjištění obvyklého nájemného na základě výše uvedených evidenčních listů přistoupil ještě k porovnání takto zjištěného údaje s údajem uvedeným v internetové mapě nájemného Asociace realitních kanceláří, nelze takový jeho postup považovat za nezákonný, zejména za situace, kdy je zřejmé, že na základě srovnání obou údajů bylo zvýšeno zjištěné obvyklé nájemné ve prospěch stěžovatelky. Nejvyšší správní soud tak ve shodě s městským soudem dospěl k závěru, že postup správního orgánu prvního stupně byl ve vztahu k přezkoumatelným námitkám stěžovatelky správný a byl řádně odůvodněn.

[15] Důvodným neshledal Nejvyšší správní soud ani třetí okruh námitek. Městský soud se v napadeném rozhodnutí vyjádřil k otázce naplnění zásad práva sociálního zabezpečení

pokračování

v bodě 18. napadeného rozsudku. Přestože své odůvodnění koncipoval velmi obecně a stručně, byť některé námitky stěžovatelky byly v této části i konkrétní a zasloužily podrobnější zdůvodnění, z uvedeného rozhodnutí je zřejmé, že se jimi zabýval, i to, jak je posoudil. Rozhodnutí tak není nepřezkoumatelné. Za situace, kdy pak stěžovatelka v kasační stížnosti jen velmi obecně tvrdila, že byly zásady práva sociálního zabezpečení porušeny, aniž konkrétně uváděla, v čem mělo porušení jednotlivých zásad konkrétní dopady na stěžovatelku, neposkytla Nejvyššímu správnímu soudu dostatek prostoru, aby se uvedenými námitkami blíže zabýval.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] S ohledem na vše výše uvedené NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.). O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovaná měla ve věci úspěch, podle ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. jí však právo na náhradu nákladů řízení ve věci pomoci v hmotné nouzi nenáleží.

[17] Usnesením městského soudu ze dne 23. 10. 2018 byl stěžovatelce podle § 35 odst. 10 s. ř. s. ustanoven zástupcem JUDr. Stanislav Kadečka, Ph.D., advokát se sídlem Teplého 2786, Pardubice. Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 9. 2020, č.j. 10 Ads 210/2019-30, byl namísto zesnulého JUDr. Stanislava Kadečky, Ph.D., ustanoven stěžovatelce zástupcem Mgr. Tomáš Hrstka, advokát se sídlem Teplého 2786, Pardubice. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci za řízení o kasační stížnosti odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v doplnění kasační stížnosti dle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Výše odměny za jeden úkon právní služby je 1 000 Kč [§ 7 bod 3 ve spojení s § 9 odst. 2 advokátního tarifu]. Náhrada hotových výdajů je stanovena paušální částkou 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Za úkon právní služby tedy ustanovenému zástupci stěžovatelky náleží celkem 1 300 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2020

Zdeněk Kühn
předseda senátu